daltonboek

DE VOORPOORT

openbare dalton basisschool

Dalton

Inhoudsopgave

Inhoud

Inhoudsopgave 2
Inleiding 3
Waarom en voor wie is dit document geschreven? 4
Waarom daltononderwijs? 5
Hier staan wij voor 5
Doorgaande lijn en werkwijzen op de Voorpoort 6
Zelfstandigheid 6
Wat doen wij om dit te bereiken? 6
Verantwoordelijkheid 10
Wat doen wij om dit te bereiken? 10
Samenwerken 12
Wat doen wij om dit te bereiken? 12
Reflectie 14
Wat doen wij om dit te bereiken? 14
Effectiviteit / doelmatigheid 16
Wat doen wij om dit te bereiken? 16
Borging en ontwikkeling 18
Daltoncoördinator 18
Visitatie 18
Herijkingstraject / scholing 18
Hoe te borgen? 18
Ontwikkeling 18

Inleiding

Voor u ligt het daltonboek van odbs de Voorpoort. Wij zijn een openbare school in het voormalig Zuiderzeestadje Vollenhove. Een basisschool met een gedreven team, betrokken ouders en enthousiaste kinderen.

In 2013 zijn we op zoek gegaan naar een onderwijskundig concept dat de vele mogelijkheden en ontwikkelingskansen van kinderen centraal stelt, een concept waarbinnen differentiatie, samenwerking, verantwoordelijkheid en taakgerichtheid sleutelwoorden zijn en waar gewerkt wordt aan een brede persoonlijke ontwikkeling. Odbs De Voorpoort werkte al langer vanuit de principes van het daltononderwijs. Maar de stap om tot een volwaardige daltonschool te komen was nooit genomen. In het schooljaar 2015-2016 is er een visitatie geweest en sindsdien is odbs De Voorpoort een daltonschool geworden.

Sinds 2019 zijn wij het daltononderwijs op de Voorpoort gaan herijken. Door een aantal factoren, veel wisselingen in het team en meerdere lockdowns, was het niveau van ons daltononderwijs niet waar we het wilden hebben. Als team hadden we behoefte aan begeleiding en scholing. Wenke Perspectief heeft ons tijdens een intensief, tweejarig, teamtraject weer voldoende input gegeven om een daltonschool te zijn waar we trots op zijn!

In het daltononderwijs ligt een geweldige uitdaging die ons elke dag opnieuw weer inspireert. We stoppen veel energie in alle ontwikkelingen, daar mogen wij en met name ook de kinderen, dagelijks de vruchten van plukken.

Dit daltonboek maakt duidelijk hoe we op De Voorpoort vorm en inhoud geven aan goed en sterk gefundeerd basisonderwijs.

Namens het team van De Voorpoort

Yaël Hensbergen
Directeur

Waarom en voor wie is dit document geschreven?

Een daltonschool baseert zich op duidelijke uitgangspunten, stelt zichzelf duidelijke doelen en wil schoolbreed eenduidig zijn in de aanpak van het leerstofaanbod en de persoonlijke ontwikkeling van het kind.

Om alle afspraken en werkwijzen goed te borgen, is dit daltonboek geschreven. Het geeft leerkrachten en directie richting en handvatten in hun dagelijks handelen en voorkomt dat personele wisselingen of uitbreidingen het onderwijsproces stagneren. We kunnen daarom gerust stellen dat het daltonboek voor de leerkrachten en directie een soort handboek en naslagwerk is. Het biedt duidelijkheid, geeft richting aan en maakt de rode draad zichtbaar. Daarnaast geeft het daltonboek ook richting aan voor de toekomst. Dit hebben we nu bereikt, zo werken we en daarin willen we ons verder ontwikkelen.

Het daltonboek is een bron van informatie voor:

- Leerkrachten en invalleerkrachten
- Ouders/ verzorgers van onze leerlingen die al op school zijn en toekomstige leerlingen
- Stagiaires en LIO-ers
- Bestuurder en Raad van Toezicht van Stichting Op Kop
- Leden van de daltonvisitatie commissie
- De onderwijsinspectie

Het daltonboek heeft als doel transparant te zijn in onze werkwijze. Het is een levendig document dat jaarlijks geëvalueerd wordt en waar nodig bijstelling krijgt.

Andere schooldocumenten

Schoolplan:
Odbs De Voorpoort heeft een schoolplan. In dit schoolplan staat waaraan wij werken voor een periode van vier jaar. Daarin zitten de nodige doelen die ook gekoppeld zijn aan onze daltonprincipes.

De schoolgids:
Elk nieuw schooljaar maken wij op odbs De Voorpoort een schoolgids. Samen met het jaarrooster geeft dit informatie hoe wij in praktische zin vormgeven aan onze Dalton identiteit. Zowel het daltonboek, jaarrooster als de schoolgids zijn te vinden op onze website www.obsdevoorpoort.nl

Formatie en zorgplan:
Voor beide plannen geldt, dat het daltonelement er niet rechtstreeks in te herkennen is. Maar er zijn wel degelijk raakvlakken. Zo streven wij ernaar om door de inzet van vakkundig en geschoold personeel en door de daltonwerkwijze veel tijd te kunnen besteden aan de individuele leerlingen, waardoor de leerlingenzorg goed tot zijn recht kan komen.

Waarom daltononderwijs?

De keus voor het daltononderwijs is gerelateerd aan onze visie op de maatschappij in het algemeen en op de kinderen in het bijzonder. Op de Voorpoort zijn we ons ervan bewust dat we een zeer diverse doelgroep hebben. Alle kinderen hebben echter wel dezelfde uitdaging: 'goed' terechtkomen in de samenleving. Deze maatschappij ondergaat een onvoorstelbaar snelle verandering en het is belangrijk dat we met ons onderwijs inspelen op deze veranderingen. We leiden onze leerlingen op voor banen die we nu waarschijnlijk nog niet eens kennen. Daarom willen we ons als schoolteam de volgende vragen stellen:

- Hoe krijgen we als team inzicht in onze talenten en kwaliteiten en hoe zetten we deze op een goede manier in?
- Hoe kunnen wij onze leerlingen inzicht geven in hun talenten en kwaliteiten?
- Hoe kunnen wij onze leerlingen helpen hun talenten en kwaliteiten verder te ontwikkelen?
- Welke (toekomstbestendige) kennis en vaardigheden willen wij onze leerlingen meegeven?
- Op welke wijze willen we de leerlingen die kennis en vaardigheden op een optimale manier aanleren?
- Hoe kunnen wij ons onderwijs daarvoor zo optimaal mogelijk inrichten, waarbij de volgende aspecten aan de orde komen: kwaliteitszorg, leerstofaanbod, didactisch handelen, differentiatie en afstemming, de rol van de leerlingen en de begeleiding van deze leerlingen.
- Hoe kunnen we onze leerlingen voorbereiden op de (internationale) samenleving, waarbij we denken aan praktische zaken als taal en rekenen maar ook aan culturele zaken en omgang met elkaar.

Wat de toekomstige maatschappij gaat vragen, kunnen wij nu nog niet voorspellen. We kunnen wel proberen om ons erop voor te bereiden. Op De Voorpoort zetten leerlingen hun eerste stap naar deelname aan deze maatschappij. Behalve het individuele en gedifferentieerde cognitieve leerstofaanbod, willen we dat de leerlingen interactieve vaardigheden ontwikkelen en deze vanzelfsprekend gaan vinden. Natuurlijk houd je rekening met elkaar, wissel je argumenten uit, zoek je samen naar een oplossing, reflecteer je op je eigen handelen en profiteren we van elkaars talent. Daltononderwijs is op de Voorpoort een manier van omgaan met elkaar. Je krijgt verantwoordelijkheid en daarop word je ook aangesproken. Je neemt actief deel aan activiteiten en je voegt je een eigen unieke meerwaarde toe.

Hier staan wij voor

De begrippen vrijheid/verantwoordelijkheid, zelfstandigheid, samenwerken, effectiviteit, reflectie en borging zijn voor elke daltonschool het vertrekpunt, maar de vertaling naar de dagelijkse onderwijspraktijk verschilt per school. Op de Voorpoort leren we de kinderen deze daltonvaardigheden te ontwikkelen en kunnen ze hiermee experimenteren, waarbij we het borgingsaspect meer toepassen in de organisatie van onze school. Dit sluit ook aan de visie van onze school op onderwijs:

'Elke dag lekker leren en blijven groeien. Daar draait het om bij ons op de Voorpoort. Lekker leren begint met je veilig voelen en persoonlijke aandacht. Samen verantwoordelijk zijn voor de school en voor elkaar. De leerlingen worden elke dag zelfstandiger en beter in samenwerken. Leren gaat bij ons over nieuwsgierig zijn, ondernemen en onderzoeken.'

Doorgaande lijn en werkwijzen op de Voorpoort

Zelfstandigheid

Zelfstandig leren en werken op een daltonschool is actief leren en werken. Een leerling wil doelgericht werken aan een taak of opdracht en is in staat om tijdens dit leerproces hulp te zoeken indien noodzakelijk. Deze manier van werken stimuleert het probleemoplossend denken van leerlingen. Om later als volwassene goed te kunnen functioneren moet een leerling leren beoordelen welke beslissingen hij moet nemen en wat de gevolgen daarvan zijn. De keuzevrijheid dwingt een leerling tot het nemen van zelfstandige beslissingen die voor hem effectief en verantwoord zijn.

Helen Parkhurst, de grondlegger van het Daltononderwijs, benadrukte het belang van zelfstandigheid in het onderwijs, vooral op de basisschool. Ze geloofde dat kinderen verantwoordelijk moeten worden voor hun eigen leerproces en dat het onderwijs hen actief moet betrekken bij hun eigen ontwikkeling. Zelfstandigheid betekent volgens Parkhurst dat kinderen leren plannen, beslissingen nemen en problemen oplossen zonder voortdurend afhankelijk te zijn van de leerkracht.

In het Daltononderwijs is het ontwikkelen van zelfstandigheid een van de kernprincipes, naast verantwoordelijkheid en samenwerking. Parkhurst vond dat kinderen de kans moesten krijgen om in hun eigen tempo en op hun eigen manier te leren, waarbij de leerkracht meer een begeleidende rol vervult dan een direct sturende. Dit stimuleert kinderen om zelf te ontdekken hoe ze moeten leren en maakt hen beter voorbereid op de uitdagingen van het leven buiten de school.

Voor Parkhurst was het essentieel dat kinderen vanaf jonge leeftijd autonomie ontwikkelen, omdat dit hen helpt bij het opbouwen van zelfvertrouwen, discipline en initiatief. Door zelfstandigheid te bevorderen, kunnen leerlingen niet alleen kennis opdoen, maar ook leren hoe ze die kennis kunnen toepassen in verschillende contexten.

Wat doen wij om dit te bereiken?

Vanaf de kleuters stimuleren wij de kinderen om problemen zoveel mogelijk zelfstandig op te lossen door hulp te vragen aan klasgenoten. Het open maken van een beker, het strikken van veters en het oplossen van conflicten met klasgenoten. Wij laten de kinderen elkaar hierbij helpen en stimuleren de kinderen de uitdaging aan te gaan en het zelf proberen op te lossen. Een mooie uitspraak van Hans Wenke is hierbij: “Alles wat de kinderen zelf kunnen hoeft de leerkracht niet te doen.”

Dagkleuren

In de groepen 1 t/m 8 maken wij gebruik van dagkleuren:
Maandag, dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdag. De dagkleuren worden ingezet voor structuur van een week, het inplannen van de dag-/weektaak en het afkleuren van de dag-/weektaak. Deze kleuren zijn in elke klas zichtbaar. De kinderen leren om zelf in te plannen en proberen zich aan deze planning te houden.

Dagritme

In alle groepen hangen dagritme kaarten om visueel te maken wat we die dag gaan doen. In groep 1/2 zijn dit kaarten met plaatjes, in de hogere groepen is de tekst meer zichtbaar.
Vanaf groep 3 worden de tijden aangegeven bij het dagrooster.
Voor de kinderen is het zo inzichtelijk wat ze die dag gaan doen en wat de structuur is van de dag. In de hogere groepen kunnen de kinderen zien wanneer ze instructie krijgen voor welk vakgebied.

Uitgestelde aandacht

Het team heeft een handelingswijzer gemaakt om inzichtelijk te maken hoe we omgaan met uitgestelde aandacht tijdens het zelfstandig werken.
Vanaf groep 1/2 wordt gebruik gemaakt van een grote dobbelsteen met kleuren. Wanneer de leerkracht een activiteit doet in een kleine kring gaat de dobbelsteen op rood, de andere kinderen mogen haar dan niet storen. Wanneer de dobbelsteen weer op groen staat mogen de kinderen de leerkracht weer vragen stellen.
Vanaf groep 3 introduceren we de handelingswijzer, dit gebeurt in kleine stapjes en we merken dat het afhankelijk is van de groep hoe snel deze introductie in zijn werk gaat.

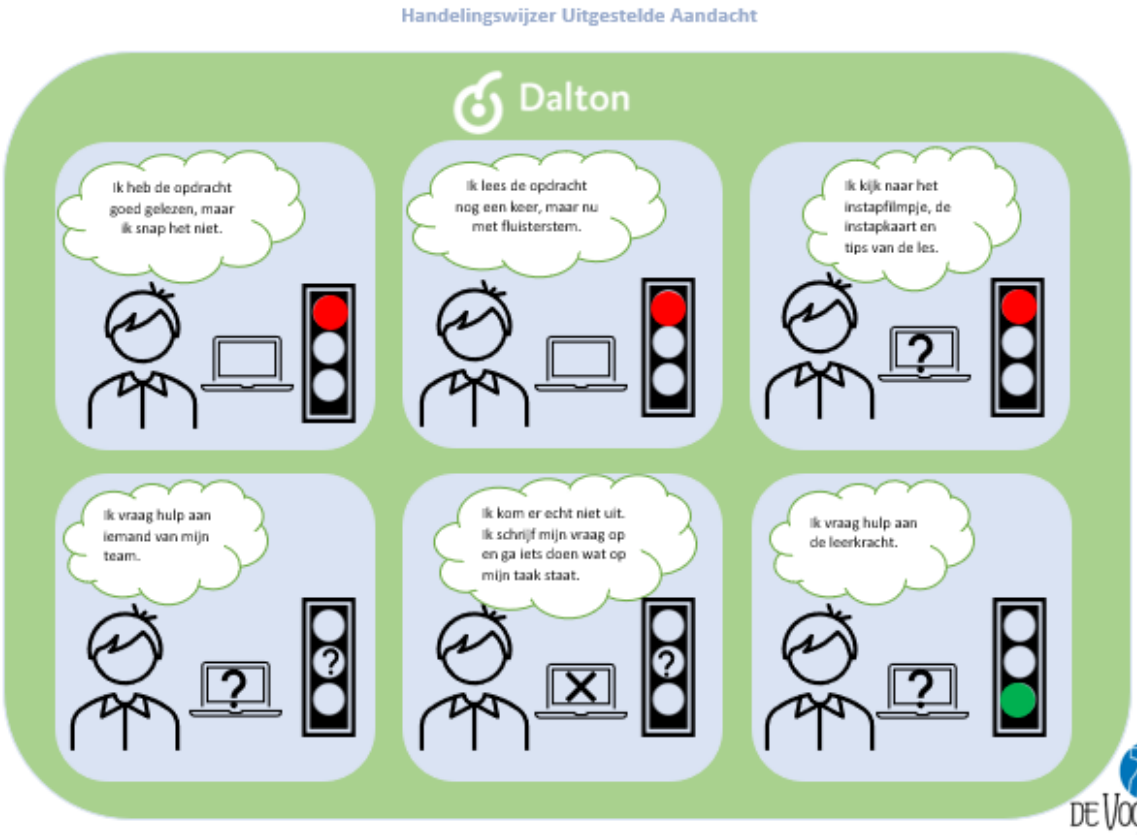

Werkplekken kiezen

Wij hebben een prachtig gebouw en er kan op meer plekken gewerkt worden dan alleen in de klas. Al vanaf groep 1/2 krijgen de kinderen de keuze om ook op de gang te werken. Zo leren ze dat bij het werken buiten de klas weer andere regels gelden dan in de klas.
Vanaf groep 3 werken we met halkaartjes. Deze hangen in de groepen op een zichtbare plek en wanneer er voor de kinderen geen instructiemoment is in de klas dan mogen ze een halkaartje pakken en een werkplek in de hal kiezen. We hebben in de hal onderscheid gemaakt tussen zelfstandige werkplekken (stilte werkplekken) of samenwerkplekken. Dit is duidelijk zichtbaar door bordjes die op de tafel staan. Zowel op de halkaartjes als de tafelbordjes staan duidelijke regels.

Materiaalplek

“Alles wat de kinderen kunnen, hoeft de leerkracht niet te doen”, aldus Hans Wenke en hier zijn we het helemaal mee eens. Voor kinderen en leerkrachten is helder waar materialen liggen en zo kan iedereen ze ook zelfstandig pakken en opruimen.

Taken – weektaak / dagtaak

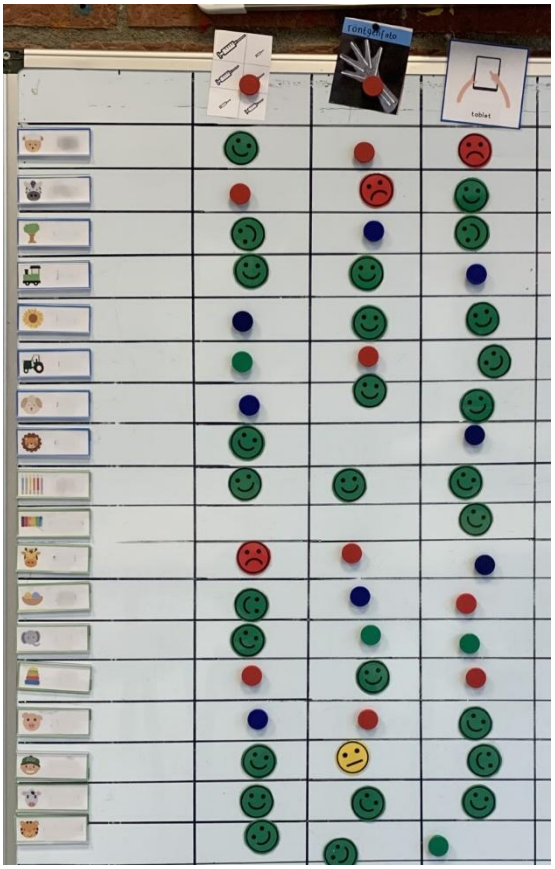

Groep 1/2 heeft een taakbord in de klas hangen waar de taken voor die week zichtbaar op zijn. De taken zijn gekoppeld aan de doelen van de leerlijnen jonge kind in Parnassys. Deze taken worden iedere week ingepland door de kinderen zelf. Ze gebruiken hiervoor magneetjes met de kleuren van de dag. Er zit een opbouw in hoeveel taken de kinderen ‘verplicht’ moeten doen, in groep 1 wordt dit uitgebouwd naar 2 verplichte taken. In groep 2 zijn er eerst 2 taken verplicht en later 3 taken.

Groep 3 werkt vanaf de herfstvakantie met een dagtaak. Hierop staat geschreven welke taken ze verplicht moeten doen die dag en welke taken ze kunnen maken wanneer ze klaar zijn met de verplichte taken.

Groep 4 werkt eerst met een vereenvoudigde versie van de weektaak. Dit wordt steeds verder uitgebouwd. Ons doel is om uiteindelijk in de bovenbouw met periodetaken te gaan werken, dit is één van de ontwikkelingen waar we de komende jaren mee bezig willen gaan.

Zelf nakijken

Het is wisselend per vakgebied wat de kinderen zelf nakijken. Bij een spellingdictee gebruiken wij een stappenplan en een duidelijke stap hierin is dat de kinderen het geschreven woord zelf nakijken. Wanneer ze zelfstandig een opdracht maken in het spellingswerkboek kijken de kinderen het ook zelf na. We willen dat de kinderen ook leren van hun fouten.
Bij rekenen kijken de leerkrachten meestal het werkboek na en de kinderen kijken meestal zelf de conditietraining na. We hebben deze keuze ten eerste gemaakt omdat het nogal wat tijd vraagt om de kinderen alles zelf te laten nakijken en ten tweede omdat in het werkboekje nieuwe doelen worden aangeboden en als leerkracht hebben we zo goed zicht op de voortgang. Het vakgebied taal maken de kinderen op hun Chromebook en dan zien ze direct of antwoorden goed zijn of fout. Per vakgebied maken we dus als leerkrachten de afweging wat effectief is.

Inloop

We starten de dag iedere ochtend met een inloop van 8.15u tot 8.30u. De ene keer staat de inloop in het teken van rekenen, de andere keer in het teken van lezen en zo wisselen we dit af. Er staat op het bord geschreven wat de kinderen moeten doen als ze binnen komen en zo gaat er geen tijd verloren door op elkaar te wachten.

Een aantal keer per week tijdens de inloop gaan de tutoren van Bouw! aan de slag met hun tutee. De tutoren zijn leerlingen uit groep 6/7/8 die zich hiervoor ingeschreven hebben. Wanneer het leesproces van kinderen langzaam op gang komt of het leesproces stagneert, dan gaan de kinderen in groep 2, 3 of 4 aan de slag in het digitale leesprogramma. De toetsen worden wel door de onderwijsassistent of de leerkracht afgenomen.

Handelingswijzers

Op diverse plekken in de groepen zijn handelingswijzers terug te zien. Handelingswijzers zijn in ons onderwijs praktische hulpmiddelen. Ze bevatten concrete richtlijnen en activiteiten die de kinderen kunnen doen om verder te komen. De handelingswijzer voor uitgestelde aandacht is opgenomen in dit handboek. Verder verschilt het per groep welke we gebruiken. Zo hangt er in groep 1/2 een handelingswijzer om zelfstandig een jas aan te kunnen doen en in een middenbouw groep een handelingswijzer om digitaal klok te kunnen kijken.

Zelfstandigheid binnen het team

Binnen een Daltonteam speelt zelfstandigheid een belangrijke rol, niet alleen bij de leerlingen, maar ook bij de leerkrachten en het team als geheel. Het Daltononderwijs stimuleert een cultuur van verantwoordelijkheid en autonomie, en dat geldt ook voor de organisatie en samenwerking binnen het team. Op de Voorpoort werken we met een klein team en het mooi om te zien dat we heel zelfstandig kunnen functioneren. Dit betekent dat er geen sterke hiërarchie is waarin alle beslissingen door de schoolleiding worden genomen, maar dat het team samen de richting bepaalt en verantwoordelijk is voor de kwaliteit van het onderwijs. Teamleden nemen initiatieven om problemen op te lossen, dragen actief bij aan de ontwikkeling van de school en evalueren regelmatig de voortgang van het onderwijs en het teamproces. De directeur is ongeveer 2 dagen per week aanwezig. Dit schooljaar is de locatiecoördinator en tevens daltoncoördinator ook 1 dag per week ambulant. De IB-er is één dag in de week aanwezig. Werkgroepen sturen zichzelf aan en de locatiecoördinator zorgt voor de agenda's van vergaderingen en zit de vergaderingen voor. Elk teamlid draagt actief bij aan de ontwikkeling van de school en de eigen professionele groei.

Verantwoordelijkheid

Voorheen werd de term vrijheid in gebondenheid gebruikt. Wij hanteren de term verantwoordelijkheid. Leerlingen zijn nieuwsgierig en willen leren en zich ontwikkelen. Ze willen ‘groot’ zijn en net als volwassenen ‘werk’ hebben. In het daltononderwijs krijgen de leerlingen dit werk. Ze mogen vrij kiezen hoe ze hun werk uitvoeren. Echt zelf doen, dus in vrijheid, op een eigen manier, op een eigen moment en op eigen initiatief. Door het delegeren van de verantwoordelijkheid voor het leren aan de leerling, valt het accent minder op het uitvoeren van de opdracht maar meer op het zich echt eigen maken van de leerstof en het proces. Daarbij is coaching zeer belangrijk. Kinderen moeten weten waar de grens ligt, zodat zij verantwoordelijk kunnen zijn.

Wat doen wij om dit te bereiken?

De verantwoordelijkheid daar leggen waar ze moet liggen. Dit is voor veel leerkrachten en leidinggevenden erg moeilijk. Door onze combinatiegroepen is deze kernwaarde extra belangrijk. We willen dat onze leerlingen zich de leerstof echt eigen maken. De kinderen leren vanaf groep 1 al verantwoordelijk te zijn voor hun taken, de planning, registratie en evaluatie hiervan.

Huishoudelijk taakbord

In iedere groep hangt een huishoudelijk taakbord. Op dit bord hangen de taken die kinderen zelfstandig kunnen doen in de klas. Zo is er niet één klassendienst, maar is ieder kind die week verantwoordelijk voor zijn/haar huishoudelijke taak. De groep is er samen verantwoordelijk voor dat de klas netjes is en dat wordt op deze manier inzichtelijk gemaakt.

Samen met de kinderen is bepaald welke taken er op het taakbord staan en deze taken kunnen gedurende het jaar dus aangepast of aangevuld worden.

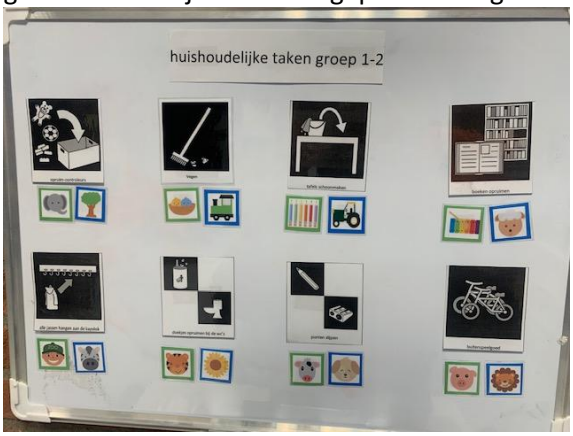

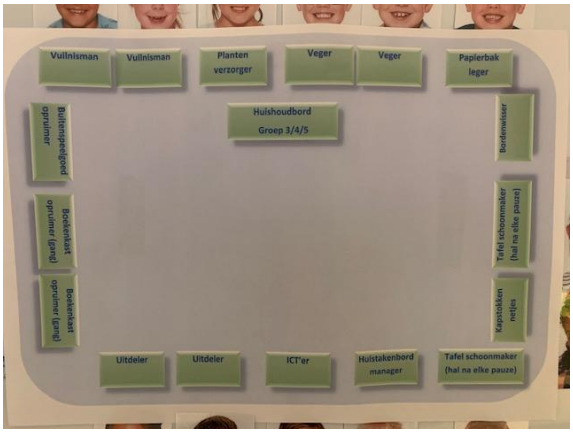

Instructiemomenten

Niet ieder kind is verplicht om alle instructiemomenten aan te sluiten. Wanneer een kind kan aantonen dat hij/zij een doel beheerst, dan is hij vrij om aan zijn eigen taken te werken. Hier starten we mee vanaf groep 4 en we zien dat dit nog wel de nodige begeleiding vraagt.

Werkplekken kiezen

De kinderen hebben op de Voorpoort de vrijheid om te kiezen waar ze werken. Bij de kernwaarde ‘zelfstandigheid’ staan onze halkaartjes verder uitgelegd. Het is aan de kinderen om te laten zien dat ze de verantwoordelijkheid kunnen dragen die bij de werkplek hoort.

Keuze samenwerken of individueel

Bij sommige taken staat vast of ze de taak samen of individueel moeten doen. Bij andere taken kunnen de kinderen zelf kiezen wat ze prettig vinden. Wel zien wij als team dat leren samenwerken al start bij de kleuters. Samenwerken is niet elkaars werk overschrijven. De kinderen hebben de verantwoordelijkheid om te kiezen wat er bij hun past.

Verantwoordelijkheid voor leerlingenwerk

Kinderen leren op de Voorpoort dat ze zelf verantwoordelijk zijn voor hun werk. Je zorgt ervoor dat je netjes werkt en je werk op de juiste plek inlevert mocht dit nodig zijn. Ook is je la opgeruimd en weet je waar je de benodigde materialen kunt vinden.

Daltondoelen

Om kinderen bewust te maken van de daltonkernwaarden is groep 5-6 aan het experimenteren met een Daltondoel. Iedere week wordt er met de kinderen gekeken waar er verbeteringen liggen op het gebied van de daltonkernwaarden. De ene keer is dit dat de kinderen allemaal hun dictee nauwkeurig nakijken, de andere keer dat ze elkaar een complimentje geven. Dit doel wordt op de weektaak gezet en aan het eind van de week geëvalueerd. In groep 7-8 hebben de kinderen de mogelijkheid om zelf een doel op te schrijven op hun weektaak. We vinden het als school dus belangrijk om kinderen hierin te begeleiden, ze moeten leren om doelen op te stellen.

Leerlingenraad

In de leerlingenraad zit een groep enthousiaste kinderen uit de groepen 5 t/m 8. Uit iedere groep mogen er 2 leerlingen aansluiten, maar omdat onze groepen klein zijn en niet iedereen zich geroepen voelt om plaats te nemen in de leerlingenraad, heeft de leerlingenraad per schooljaar een wisselend aantal.

We beginnen het schooljaar met een campagne voor de leerlingenraad. De kinderen die zich verkiesbaar stellen geven aan dat ze meedoen en voeren campagne in hun eigen klas. Nadat de campagne is gevoerd wordt er gestemd door de andere kinderen. De kinderen met de meeste stemmen nemen plaats in de leerlingenraad. Hier mogen ze dan twee jaar plaatsnemen.

Voorafgaand aan de leerlingenraad vergadering vinden er klassenvergaderingen plaats. De kinderen uit de leerlingenraad inventariseren of er onderwerpen zijn die in de leerlingenraad besproken moeten worden.

Eén keer per maand vindt er een vergadering plaats met de leerlingenraad. Op dit moment is de daltoncoördinator nog voorzitter. Wij streven ernaar om de kinderen de rol van voorzitter en tijdbewaker te geven. Hier is nog genoeg te ontwikkelen.

De notulen van de vergadering komen in de klas en in de hal te hangen en de kinderen kunnen de gemaakte afspraken binnen hun eigen groep bespreken.

Verantwoordelijkheid binnen het team

Op de Voorpoort voelen alle leerkrachten zich verantwoordelijk voor de hele school. Hierin wordt geen onderscheid gemaakt tussen directeur, leerkracht of onderwijsassistent. Leerkrachten voelen zich niet alleen verantwoordelijk voor hun eigen groep, maar voor alle kinderen in school. Omdat we klein zijn is het de kracht dat de ontwikkeling van alle kinderen zichtbaar is in de school. Dit draagt bij aan de fijne sfeer in school.

Samenwerken

Het is noodzakelijk dat kinderen leren samenwerken en samenwerken met iedereen. De basis voor samenwerken is communicatie. In de onderbouw is een ideale voedingsbodem aanwezig voor het aanleren van basiscommunicatievaardigheden, zoals naar elkaar luisteren, bij de groep blijven, zachtjes praten, het materiaal met elkaar delen, vriendelijk op elkaar reageren, etc. (Röhner & Wenke 2013) Het uitleggen aan anderen heeft een hoger doel dan het zelf uitvoeren van de opdracht. Ook leert een kind hierdoor dat er meer mogelijkheden zijn om tot een oplossing te komen. De leerling werkt op een respectvolle wijze samen met leerkracht en medeleerlingen.

Wat doen wij om dit te bereiken?

Vanaf de kleuters stimuleren wij samen werken en samen spelen. Wij bieden de kinderen verschillende samenwerkingsopdrachten waardoor zijn op een natuurlijke manier samenwerkingsvaardigheden ontwikkelen. Wij vinden het belangrijk dat kinderen met en van elkaar leren.

Maatjes / teams

In groep 1/2 hebben de kinderen een maatje. Dit maatje wisselt regelmatig en samen met dit maatje doen de kinderen soms een taak. Vanaf groep 3 hebben de kinderen geen maatje meer maar werken we in teams. Wij hebben op dit moment combinatiegroepen 1-2 / 3-4 /5-6 / 7-8. Deze 3-combigroepen zitten door elkaar in de teams.

Coöperatieve werkvormen

Coöperatieve werkvormen stimuleren de betrokkenheid en vragen een actieve deelname van kinderen. We proberen veel variatie in werkvormen aan te bieden, maar vinden het ook belangrijk dat kinderen een werkvorm goed aangeleerd krijgen. De kinderen leren veel van en met elkaar. Coöperatief leren bevordert ook de sociale vaardigheden en draagt daardoor bij aan de sfeer in de groep. Spelling is waarschijnlijk het vakgebied waar wij het vaakst coöperatieve werkvormen inzetten. Als team kijken wij kritisch naar een werkboek wat bij de methode hoort en wanneer we vinden dat een opdracht in het werkboek niet aansluit bij het doel van de les, zorgen we voor een passende coöperatieve werkvorm.

Tutorleren

Dit is terug te zien bij de werkwijze van Bouw! Dit is een computergestuurd interventieprogramma dat speciaal is ontwikkeld om kinderen die risico lopen op problemen met lezen en spellen preventief extra hulp te geven. Het wordt ingezet, waar nodig, in de groepen 2 t/m 4. Iedere leerling die in dit programma werkt heeft een tutor en met deze tutor wordt er meerdere keren per week samen in het programma gewerkt. We geven onze tutoren vooraf een uitleg over het programma en ook hoe ze de leerling het beste kunnen begeleiden.

Groepsdoorbrekend werken

Rekenen volgen de kinderen niet alleen in hun eigen groep. Waar nodig kan een kind een niveau hoger of lager rekenen. Dit wordt uiteraard in goed overleg gedaan, maar de kinderen kijken er niet vanop dat ze ineens in een andere samenstelling zitten tijdens een instructiemoment.

Groepsdoorbrekende activiteiten

Een aantal keer per jaar organiseren wij groepsdoorbrekende activiteiten. Eén van de voorbeelden van zo'n activiteit is het samen buitenspelen met de groepen 1 t/m 8. De kinderen spelen dagelijks twee keer een kwartier met iedereen buiten. Door het jaar heen zijn er meerdere activiteiten, hierbij moet gedacht worden aan het maken van kerststukjes, de meester- en juffendag, Grote Rekendag, de Koningsspelen en een feestelijke laatste schooldag.

We zorgen er dan voor dat de kinderen van groep 1 t/m 8 door elkaar in groepjes zitten. Het is erg mooi om te zien hoe de leerlingen dan hun verantwoordelijkheid nemen voor elkaar.

Kijkochtenden

In het jaarrooster is opgenomen wanneer er kijkochtenden zijn voor ouders. We willen de ouders graag laten zien waar we mee bezig zijn en op deze momenten kunnen de ouders in de klas van hun kind meekijken en soms ook meedoen met de lessen.

Samenwerken binnen het team

Juist omdat we zo'n klein team zijn vinden we samenwerken erg belangrijk. De basis hiervan is een goede communicatie en verwachtingen uitspreken naar elkaar.

Ouders helpen ook veel binnen de school. We hebben een actieve ouderraad en MR.

Reflectie

Reflecteren kun je niet zomaar, dit moet je leren. Kinderen moeten de vaardigheid onder de knie krijgen en die in een bijzondere vorm en situatie leren toepassen, namelijk als ze over hun eigen leren reflecteren. Een reflectieve houding is nodig en kinderen moeten de tijd nemen en ruimte krijgen om daarover na te denken. Om goed te kunnen reflecteren zijn heldere doelen belangrijk. Reflectie kan voorafgaan, gedurende en na afloop van het leerproces. De leerlingen reflecteren op eigen gedrag, dat van medeleerlingen, leerkrachten en ontwikkelingen op school.

Wat doen wij om dit te bereiken?

Reflectie is een sterke motor voor de ontwikkeling van zelfregulatie. Het hoort bij de persoonsontwikkeling van de leerling. Reflectie op ervaringen levert nieuwe kennis op. Wij stellen de kinderen kritische vragen op leerinhoud, aanpak en belevingen.

Portfolio

Al een aantal jaren zijn we bezig met het ontwikkelen van een portfolio. Voor de kinderen is het een ontwikkelportfolio, maar voor de leerkrachten net zo min. Wat werkt wel? Hoe geven we het vorm? Wat zijn onze ontwikkelpunten? Samen met de leerlingen geven we dit vorm. De belangrijkste vragen die nu in het portfolio beantwoord worden, zijn:

- Dit ben ik
- Dit kan ik
- Dit vinden we
- Dit wil ik

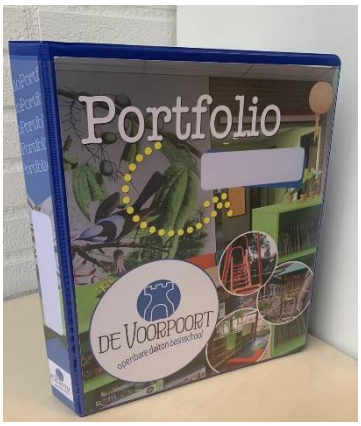

Kindgesprekken

Aansluitend bij het portfolio horen bij ons op school kindgesprekken. Ieder schooljaar beginnen we met startgesprekken. Kinderen, leerkrachten en ouders spreken verwachtingen uit naar elkaar en maken eventueel meteen afspraken. Voorafgaand aan een startgesprek vullen kinderen een gespreksformulier in. De jongere kinderen doen dit vaak samen met hun ouders. Tijdens het gesprek bespreekt het kind dan de antwoorden die het heeft ingevuld op het formulier. Aan de hand van de startgesprekken kan er worden besloten om vaker kindgesprekken in te plannen dan de twee keer per jaar die er op het jaarrooster staan. Tijdens de kindgesprekken komt de ontwikkeling van het kind aan de orde, waar heeft het een mooie groei gemaakt, wat zijn verbeterpunten en wat wil het kind nog verder ontwikkelen?

Reflecteren aan het eind van de taak

Aan het eind van iedere taak kunnen de kinderen door middel van een duimpje aangeven hoe de taak gemaakt is. Aan het eind van de week kunnen de kinderen een tip aan zichzelf geven op de weektaak.

Reflecteren aan het eind van de les

Op dit moment gebruiken we het doelenbord intensief bij de rekendoelen. Een ontwikkelpunt voor ons is om dit uit te bouwen naar de doelen van taal en spelling. Aan het begin van een les wordt het doel benoemd. De kinderen kunnen hun duimpje plaatsen hoe ze denken dat ze dit doel beheersen; 'ik kan uitleg geven aan een ander', 'ik ben aan het oefenen' of 'ik heb uitleg nodig'. Aan het eind van de les wordt weer het doel besproken en kunnen kinderen eventueel hun duimpje verplaatsen. Wanneer de kinderen een herhalingsles hebben, kunnen ze aan de leerkracht laten zien dat ze het doel beheersen. Ze kunnen dit dan aantonen op het doelenbord, zodat het voor iedereen inzichtelijk is. Wanneer de doelen dan weer aangeboden worden, is het voor iedereen duidelijk wie er kan helpen en wie er nog aan het oefenen is.

Smileys

Groep 1/2 evalueert aan de hand van smileys. Dit is te zien bij de foto van het taakbord van groep 1/2.

Instaptoets / schaduwtoets groep 4 tm 8

Bij rekenen maken wij gebruik van schaduwtoetsen. Zo kunnen we voorafgaand aan een blok bepalen welke doelen de kinderen eventueel al beheersen. Zo kunnen de leerkrachten gerichter instructie geven en kunnen de kinderen gerichter oefenen aan bijvoorbeeld hun eigen taken.

Reflectie binnen het team

In de themavergaderingen waar dalton centraal staat vinden wij het belangrijk om zelf te reflecteren. Dit gebeurt door gebruik te maken van wisselende werkvormen. Aan het eind van het schooljaar oogsten wij onze daltonontwikkeling en maken we plannen voor het nieuwe schooljaar.
Dit schooljaar werken we voor het eerst met een daltonplan voor het hele schooljaar. Het plan is opgesplitst van vakantie tot vakantie en na iedere vakantie nemen we de tijd om te reflecteren op dit plan. Het plan is gemaakt op leerling-, leerkracht- en op schoolniveau.

Effectiviteit / doelmatigheid

Net als Helen Parkhurst vinden wij dat het onderwijs een brede functie heeft. Onderwijs behoort kinderen ook cultureel en moreel te vormen, zodat ze zelfredzaam en sociaal verantwoordelijk worden: geoefend in, gewend aan en voorbereid op leven, werken en samenleven. Het daltononderwijs is gericht op een effectieve inzet van tijd, menskracht en middelen. Wij vinden het belangrijk dat kinderen leerdoelen behalen die passen bij hun persoonlijke ontwikkeling, dat leerlingen op een efficiënte en verantwoorde wijze omgaan met de leertijd en dat de leerling actief bezig is met de taak en efficiënt gebruikmaakt van zijn keuzemogelijkheden.

Wat doen wij om dit te bereiken?

Wij proberen de dag zo efficiënt mogelijk in te delen. Wij geven de kinderen de ruimte om zelfstandig te werken aan doelen, bieden instructies op maat en kijken kritisch naar methodes en het nut van de oefeningen.

Doelenbord

In iedere groep werken wij met een doelenbord.
Bij groep 1/2 beginnen we met een basis van verschillende doelen. We willen de kinderen eerst leren wat doelen zijn en dat je soms meerdere stapjes moet maken, wil je een doel behalen. In de groepen 3/4, 5/6 en 7/8 heeft iedere groep zijn eigen doelenbord. Hier hangen voor groep 3 de doelen van lezen, spelling en rekenen. In de groepen 4 t/m 8 hangen hier de doelen van spelling, taal en rekenen. Op dit moment zijn we vooral met de doelen van rekenen aan het reflecteren en inzichtelijk aan het maken wie welke doelen al beheerst. Zo kunnen de kinderen gericht hulp vragen aan elkaar. Uiteindelijk willen we dit ook met de doelen van taal en spelling gaan doen, maar die ontwikkeling volgt later.

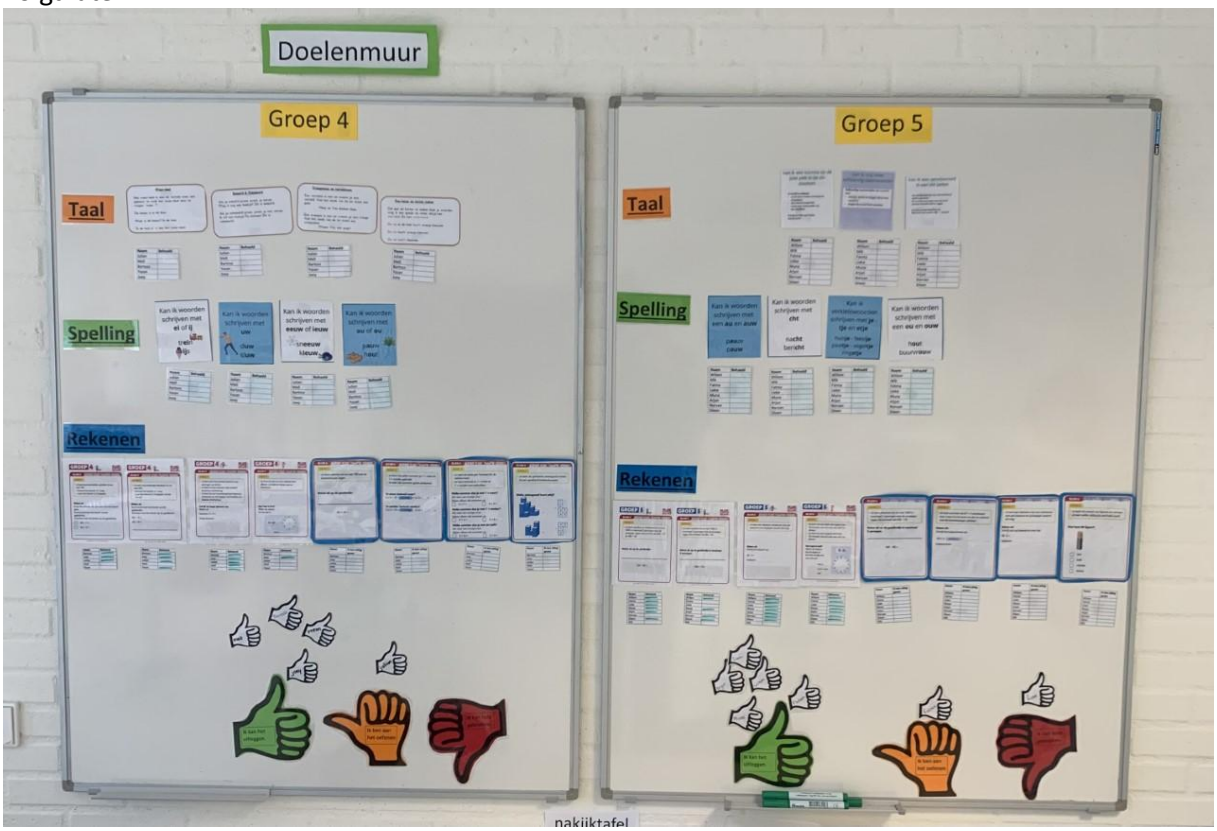

Werken in teams

Waar in groep 1/2 gewerkt wordt met maatjes, werken we in de groepen 3 t/m 8 met teams. Deze teams zitten niet per leerjaar bij elkaar, maar juist gemixt zodat kinderen van elkaar kunnen leren.

Dagritme / planbord

In iedere groep werken we met dagritme kaarten of een planbord. Bij de groepen 3 t/m 8 staan ook de tijden van instructie bij het planbord. Zo is het voor iedereen inzichtelijk wanneer we wat gaan doen.

Time-timers

Om inzichtelijk te maken wanneer een groep instructie heeft of hoeveel tijd de kinderen hebben om bezig te zijn met een opdracht, wordt indien nodig een time-timer ingezet.

Onderwijs op maat

We hebben ervoor gekozen om op vaste tijdens instructie te geven bij bepaalde vakken. Dit heeft er ook mee te maken dat we soms groepsdoorbrekend werken. Een leerling die goed kan rekenen, rekent een leerjaar hoger; een leerling die het nog lastig vindt, rekent een leerjaar lager. Leerlingen die goed zijn in begrijpend lezen, lezen mee met andere leerlingen en zo proberen we echt onderwijs op maat te bieden.

Leerlingen weten alles te vinden

We proberen alles zo in te richten dat de leerlingen niet afhankelijk zijn van de leerkrachten bij het pakken en opruimen van materialen. Dit bespaard tijd en alles wat de leerlingen zelf kunnen doen hoeft de leerkracht niet te doen.

Inloop

We starten bijna iedere dag met een inloop. De kinderen kunnen meteen aan de slag gaan en hoeven niet op de leerkracht te wachten. In groep 1/2 staat er klaar op de tafels wat de kinderen moeten doen en in de andere groepen staat er op het bord wat er van de kinderen verwacht wordt. Zo hebben we van één van onze inlopen een daltonkwartier gemaakt. Dan zijn we even gericht bezig met ons portfolio. Welke ontwikkeling wil je laten zien, waar ben je trots op en wat mag er echt niet ontbreken in je portfolio?

Effectiviteit en doelmatigheid binnen het team

Als team zijn wij ons ervan bewust dat we de tijd zo effectief moeten indelen. Er zijn er een aantal jaren ook 3-groepscombinaties geweest in de school en ook dan wordt er van ons verwacht dat we aandacht besteden aan alle leerlijnen. We halen er veel plezier uit om hier creatief mee bezig te zijn. Daarnaast zijn we ook steeds aan het stoeien hoe we bijvoorbeeld onze vergaderingen zo effectief mogelijk kunnen vormgeven. Zo hebben we vergaderingen met elkaar gepland, maar de Dalton-punten hier los van gehaald. Deze komen tijdens ‘dalton-café’s’ op tafel, kortere vergaderingen waarbij we tijdens koffie/thee bespreken hoe we ons daltononderwijs verder kunnen ontwikkelen.

Borging en ontwikkeling

Daltoncoördinator

De daltoncoördinator heeft een 2-jarig scholingstraject gevolgd. Het is aanbevelenswaardig dat binnen het team nog 1 of 2 collega's deze opleiding gaan volgen, zodat de daltonkennis zo breed mogelijk wordt gedeeld.

Visitatie

Op do 11 mei 2023 wordt de school gevisiteerd door de Nederlandse Dalton Vereniging.

Herijkingstraject / scholing

Het 2-jarig herijkingstraject is in schooljaar 2022-2023 afgerond. Op basis van onze zelfevaluatie en de tips die wij aangereikt krijgen vanuit de visitatiecommissie worden onze jaarplannen voor de komende schooljaren vastgesteld. Wij zullen gebruik blijven maken van Wenke Perspectief als begeleiders.

Scholing leerkrachten
Schooljaar 2023-2024; een aantal leerkrachten die zijn ingestroomd tijdens het herijkingstraject rond dit jaar hun scholing af. Alle leerkrachten zijn geschoold.
Schooljaar 2024-2025; bijna alle leerkrachten zijn geschoold, er is één nieuwe collega nog niet geschoold, hij heeft de dalton lerarenopleiding gevolgd bij KPZ Zwolle.
Schooljaar 2025-2026; er is veel wisseling binnen het team. De daltoncoördinator is geschoold en 2 leerkrachten zijn geschoold. 3 leerkrachten en de directeur zijn niet geschoold. We streven ernaar dat iedereen binnen 2 jaar geschoold is als daltonleerkracht.

Hoe te borgen?

Vanaf schooljaar 2023-2024 wordt halfjaarlijks het daltonhandboek geëvalueerd.

De vijf kernwaarden zetten we ieder schooljaar een periode centraal in de groepen en tijdens de vergaderingen. Zomer- tot herfstvakantie, herfst- tot kerstvakantie, kerst- tot voorjaarsvakantie, voorjaars- tot meivakantie en mei- tot zomervakantie.

Dalton staat expliciet vermeld in onze jaarplannen.

Teambreed nemen we deel aan landelijke en regionale scholingsdagen.

Ontwikkeling

Onze school staat voor een aantal uitdagingen in de toekomst:

-doorontwikkeling van daltononderwijs

-de leerlingenpopulatie wordt wisselender in samenstelling

-de ouderbetrokkenheid zouden wij graag vergroten

-het geboortecijfer van de stad Vollenhove is dalende

-wisseling van teamleden en directie